

Haló, Ježíšku, tady máš sez

Irena Hejlová
redaktorka

Vybrali jsme z nových dětských knih ty nejzábavnější pro všechny věkové skupiny od předčtenářů po zkušenější čtenáře na začátku druhého stupně. Děti se z nich dozvědí, co si počít s „dobrymi“ mateřskými radami, smrti příbuzných, celým vesmírem i ztraceným míčem. Knihy nenásilně ukazují, že život je stvořen z veselých i smutných věcí, s podporou rodičů a důvěrou k pozemským radostem jde ale všechno lépe.

MÁMA MÁ VŽDYCKY PRAVDU

Marie Urbánková, Raketa.

Když si nebudeš mýt uši, vyrostou ti v nich brambory. Když si budeš sahat na pindíka, budeš mít chlupaté ruce. A když si nebudeš držet talíř s polévkou, uteče ti. A když to navíc bude slavnostní talíř po babičce Gretě, tím hůř. Podobné věci se ve vtipné knížce Máma má vždycky pravdu stanou i dalším dětem, které se setkají s mateřskými, i když ve skutečnosti leckdy spíš babičkovskými „dobrymi radami“.

Autorka příběhy dovádí až do absurdních konců, což knize dodává na zábavnosti. A tak si Jonáš v uších vypěstuje úplné bramborové plantáže, Edovi se po hrátkách s pindíkem ochlupatí ruce jako gorile a polévku na počest té první, která kdy utekla z neposedných dětských rukou, pořádají vlastní běžecké mistrovství.

Tonda užírající kynuté těsto se stane pasníkem sumo, Hermíně naroste místo nosu chobot a Lojzovi na tváři zůstane ten „ksicht“, který naposledy dělal. A Tonička, která moc běhala, upadne. S výchovnými „dobrymi radami“ lze polemizovat, kniha, která se jimi inspirovala, je ale velmi zábavná a doplněná neméně hravými ilustracemi, které, stejně jako samotný text vznikly na základě vlastního krátkého filmu autorky.

POHÁDKY PANA ZAHŘÁDKY A PANÍ PIVOŇKOVÉ

Radek Malý, Markéta Pilátová, ilustrovala Klára Břicháčková, Host.

Dětem od sedmi let je určena půvabná knížka o dvou protikladných zahradnících, které odděluje jeden plot kdesi u Mělníka. Pan Zahrádka je dobrotivý člověk mírné povahy a zaměstnanec úřadu pro úřední záležitosti úředníků, který je přeborníkem v kompostování. Nejraději pěstuje jedlé rostliny, třeba ačokčku, která mu pomůže zachránit do drátů zapleteného anděla, nebo obří dýni, v níž se sám ubytuje. Jeho cesta se protne s cestou Anežky Pivoňkové na mělnické zahradkářské výstavě, kam tato žena dorazí v kimonu a se zásobou smradlavých řebčků.

Paní Pivoňková je vědkyně s několika chemickými patenty a přebornice ve vytváření domácí atmosféry, která se zúročí i v rozvíjejícím se vztahu s panem Zahrádkou.

Vtipný příběh jednoho zahradkářského (ne)přátelství je jako podle skutečnosti. Konflikt vztah zmíněné dvojice doplní útok krtků, přemnožení rýmující slimáci, na něž platí jen obří rýmovník, a Zahrádkova vášeň pro včelaření.

Na to, že se tento příběh odehrává převážně mezi dvěma útešnými zahrádkami, je velmi dobrodružný a leckdy i patřičně dramatický. Smíření mezi dvojicí zahradníků přinese až včelí roj na javoru paní Pivoňkové a následně tři houbová haiku, která vyléčí pana Zahrádku z otravy hnojníkem inkoustovým. A když v závěru paní Pivoňková, pan Zahrádka a jejich malí preslíci pospolu skládají básně, je to tak krásné a dojemné, až srdce usedá, podobně jako při prohlížení úchvatných ilustrací dokumentujících vývoj jejich vztahu.

ŽAKO A STOPOTVORNÁ

Alžběta Dvořáková, ilustrovala Magdalena Rutová, Baobab.

Liška Stopotvorná žije v borovém lese za městem, kde jednou v tmavé jeskyni objeví leknínový list. Ten ji přenesou do dalekého pralesa, v němž žije smečka vlků s její sestrou Matyldou. Liška cestuje mezi dvěma světy, v jednom je kamarádkou s veterinářem Arturem a ve druhém potká zvědavého pralesního psa Pedra a také tajuplný strom se semínky. Ta umocňují vaše vlastnosti, což se stane i lišce, která začne rozumět řeči zvířat i lidí. Později se její cesty protnou také s papouškem Žako s ostříhanými křídly, který ulétl z jedné kavárny. Potká také kočku Nepetu a hejno drzých vran.

Fantazijní, trochu bláznivý výlet do zvířecího světa je vhodný pro společné čtení od pěti let i první a druhé čtení pro zkušenější malé čtenáře. Dětskou pozornost nepředvídatelným vývojem děje hravě udrží a následně imaginativní bláznivé sny jsou zaručeny. Nádherné ilustrace jsou dílem Magdaleny Rutové, loni mnohonásobně oceněné za titul Já, chobotnice.

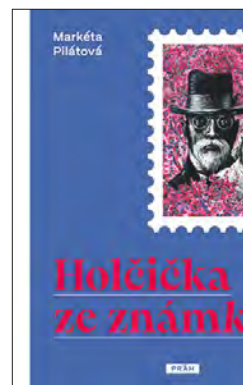
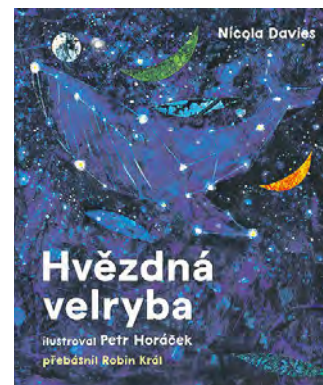
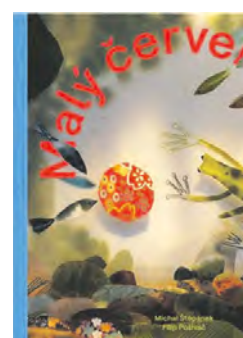
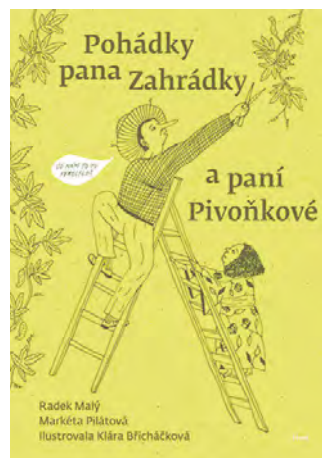
KOST

Bára Dočkalová, ilustrace Zdeňka Holub Převrátilová, Labyrint.

Umřel strýček Oldřich. Tedy prastrýček. Zbyla po něm skoro plešatá prateta Jaruška ve vesnici Šedivín, kam se Matějova rodina vypraví na pohřeb. Desetiletý Matěj při pohřbu najde v hlině pradákovu kost a rozhodne se ji vzít s sebou. Jenže pak ho dostihnou výčitky svědomí a touha vše napravit. Vydá se tedy na jarní prázdniny za nerudnou tetou, aby kost vrátil, kam patří. Potká místní zvláštní holku Rózu, ztracené kotátko, čerstvě narozené telátko a zažije spoustu dalších dobrodružství.

Neobyklý námět nové knihy autorky ceněných Tajemství Oblázkové hory a Bitvy o diamant účinně pracuje s dětskou zálibou v morbidních tématech a je i pro dospělé čtenáře dobrodružným a působivým čtenářským zážitkem.

Je také dojemným svědectvím o opatrném sblížení mezi nevlídnou pratetou a Matějem, které je poznamenáno její životní rezignací. V řadě momentů upomene třeba na temné dětské příběhy Petry Soukupové, ať tu nakonec všechno dobře dopadne. Kost nenásilně vypráví také o překonávání strachu a nalézání něčeho důle-

žitého i tam, kde bychom to nikdy nečekali, o navazování přetřhaných rodinných pout i o tom, že všechno jde v životě napravit. Konec je dojemný k slzám, takže si neváhejte knihu půjčit i sami pro sebe.

MŮJ TÁTA PÍŠE KNIHU

Tomas Dirgela, ilustrace Inga Dagilė, přeložila Anna Sedláčková, Paseka.

Kniha pro společné předčítání rodičů s menšími dětmi s minimem textu a na celostránkových půvabných ilustracích vypráví příběh kluka Floriána. Jeho táta píše knížku, ale nějak zvláštně: jen chodí po pokoji sem a tam, přemýšlí a dumá, čte si, zírá do počítače a pořád se na tu knihu jen připravuje a děti odhání. Co s tím?

Autobiografický příběh litevského autora vypráví o tom, jak je důležité trávit čas spolu a že to někdy pomůže i při práci, do které jste tak ponoření. Prostřednictvím krásných obrázků seznamuje děti s tím, že někdy také nemusí být ony samy středem světa a že i jejich rodiče si zaslouží trochu oddechu. Není to inspirativní?

VESMÍRNÍČEK. LETÍME DÁL

Petr Brož, ilustrace Lucie Škodová, Dobrovský.

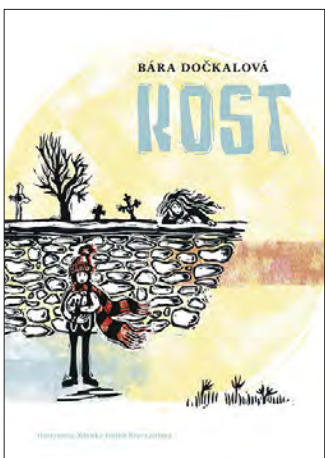
„Zabořte se do polštářů, pátrání začíná!“

Sedmdesát otázek a odpovědí pro čtenáře od sedmi let, jimiž provázejí dva „červíci poznání“. Stejně jako první díl před dvěma lety, i ten aktuální stojí na zasvěceném výkladu autora, pracovníka Geofyzikálního ústavu Akademie věd známého díky popularizaci vědy i na síti X.

Prvního dílu se prodalo přes 20 tisíc výtisků, což z něj činí bestseller. Přes komiksové prvky může výklad na řadě míst působit poněkud suchopárně, ať se tu řeší zásadní otázky: jsme ve vesmíru sami? Co je život? Jak a kde vznikl a co potřebuje? Kde jinde by něco mohlo žít?

Kniha pracuje také s představou zelených mimozemšťanů a otázkami, jak je najít a jak a kde by mohli žít. A zda bychom se s nimi vůbec domluvili, což je nejen pro děti jistě fascinující téma. Ilustrace jsou dostatečně poutavé a zábavné, aby dětské čtenáře zaujaly, ať s porozuměním textu

znam!

Deset nových knih, které vaše děti musí mít. U kterých si pobřečíte i vy?

jim možná budou muset pomoci rodiče. Což je dobrá záminka k tomu, strávit společně užitečný čas.

HOLČÍČKA ZE ZNÁMKY

Markéta Pilátová, ilustrovala Renáta Fučíková, Práh.

„Jaké to je, stát se symbolem a prožít život v jeho záři a stínu?“

Markéta Pilátová je na poli dětské literatury neobyčejně plodnou autorkou a navíc má čich na nevšední témata. Vedle paní Pivoňkové a pana Zahradky tak letos stvořila i další silnou hrdinku. V Holčičce ze známky se jí stala Eva Haňková, která zažila dvě diktatury, než emigrovala za dramatických okolností do USA.

Zvědavým dětem se zájmem o dramatické zákruty českých dějin od přibližně deseti let může Holčička ze známky přinést silný čtenářský zážitek. A neméně i dospělým. Dozvědí se, co byl „čerčilek“ i „čarovina“, proč byla Praha po válce „exhilarating“ a jak dramatický byl Evin útěk „přes kopečky“. Dojemný příběh útěku a naleze-

ní nového domova Pilátová vypráví neokázale, ale se smyslem pro detail podložený vzpomínkami skutečné Evy Haňkové. Ta tu vzpomíná třeba na to, jak se těšila, až si v Americe vypere cestou pomačkané šaty, nebo jak jí město Cedar Rapids vonělo ovsem a pudinky. O tom, že domov můžete najít i poté, co jste svůj původní ztratili, vypráví kniha jaksi mimoděk, ale o to víc se zasekne v paměti.

MALÝ ČERVENÝ MÍČ

Michal Štěpánek, ilustrace Filip Pošivač, Lux.

Kluk hledá svůj míč. Postupně mu s tím pomohou pes, kočka, vrána, ježek, myška, žába, ryba, rybář i popelář. Půvabné leporelo pro děti od dvou let s prostorovými ilustracemi Filipa Pošivače vypráví o síle vzájemné pomoci. Připomene pohádku o tom, jak měnil a měnil, až vyměnil, jen tato má v sobě poetický rozměr, který má šanci okouzlit malé děti i jejich rodiče.

Filip Pošivač je autorem ceněného loňského filmu Tonda, Slávka a kouzelné světlo, v Malém červeném míči pracuje s podobnou poetikou, a to i po výtvarné stránce, když tu před zraky čtenářů rekonstruuje působivé scenerie ze životů hrdinů. Nutno vidět i ohmatat...

HVĚZDNÁ VELRYBA

Nicola Davies, přebásnil Robin Král, ilustroval Petr Horáček, Malvern.

Čtyřicet básní plných svobody a imaginace ilustroval v nové knize světoznámý český výtvarník Petr Horáček. Nejdřív tedy byly ilustrace, ty inspirovaly text.

Celostránkové ilustrace nadchnou předčtenáře i prvočtenáře, jejich hrdiny jsou zdvořilý lev, luskoun, velryba, tříkočka a pětipes, zlatá ryba, lední medvěd, ježek i čarodějný kocour.

Ekologický apel občas z básní poněkud až příliš číší, což jim ubírá na působivosti. Stejně jako fakt, že se leckdy moc nerýmují, což může být pro řadu menších dětí poněkud matoucí.

Díky působivým ilustracím a přebásnění Robina Krále ale tato poetická kniha přesto stojí za čtenářskou pozornost.

NEOCHOČENÉ BÁSNIČKY

Alena Müllerová, ilustrace Denisa Grimmová, Bambook.

Letěli dva drozdi,
narazili do zdi.
Dva drozdi zeď nezboří,
za chvíli se zmátoří.
Až pocítí úlevu,
dají se zas do zpěvu:
Letěli dva drozdi,
narazili do zdi...

Pokračování loňských Divokých básniček od kreativní producentky ČT Aleny Müllerové opakuje osvědčený recept: útlý formát, zábavné ilustrace a především krátké a vtipné básničky ze života. Jejich jednoduchá struktura, absurdní poetika a humor vyzývají ke čtení dětem i jejich recitaci. ■

